

MAGYAR LÁDA

T. „Otthon” Írók és Hírlapírók Kör
HUNGARIA BUDAPEST
VII., Erzsébet-körút 9—11.

Igazgató és felelősszerkesztő: **dr Paál Árpád**

Laptulajdonos: **SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.-T.**
Törv. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyártás Elemér**

Az ifjú nemzedék gyökértelensége

Calinescu belügyminiszter, ki egyúttal a közoktatásügyi tárca munkakörét is irányítja, most hétfőn érdekes beszédet mondott az egyetemi tanárok gyülekezete előtt. A beszéd arra irányult, hogy indokolja az egyetemi tanítás célszerűbbé tételére vonatkozó új törvényt. Erőből az új törvényről már közöltünk ismertetőt. Lényege az, hogy a tananyagot és a vizsgákat kevesebbíti, a tanárok közül a fölöslegeseket és az előadásoktól már elszokottakat eltávolítja, s megkönnyebbiti az ifjú nemzedék előrelépését az egyetemi katedrákra.

A Calinescu miniszter hétfői beszéde kiemelte, hogy a nemzeti oktatás csúcs-szervezetében gyakorlati és erkölcsi okok kívánják meg az új törvény alkalmazását. Ami az egyetemi tanári karban való személyi változtatásokat, eltávolításokat és új előmeneteli lehetőségeket illeti, az a magyar népkisebbség köréit csak igen közvetve érdekli. E népkisebbség ifjú nemzedéke egyáltalán nem számíthat arra, hogy egyetemi tanszékek elnyerésének a lehetőségére gondoljon. Legfőleg magára az egyetemi tanításmódra, s a tanárok és az ifjúság közötti viszonyra lehetnének némely kívánnivalóink, hogy t. i. az arra képes ifjúságunk elől ne záródjék el a magasabb képzettségek megszerzése, s a saját népe körében való alkalmazása. Ez a kívánság azonban az egyetemi új törvény körén túl más téren is megegyezéseket és rendezéseket tenne szükségessé. Tehát ezek felől majd inkább más alkalommal lehet szólnunk. Sokkal inkább érdekel minket az, amiket Calinescu miniszter arról mondott, hogy az elemi iskolákban is a tananyagot és a tanítási módot a falutól és a falu gyakorlati igényeitől távolállónak látta. Ezért az elemi iskolák a maguk elméleti irányja képzéseikkel vagy értetlenséget támasztottak, vagy olyan vágyakat ébresztettek, melyek az ifjúságot a faluból a városba, onnan az otthontól mind nagyobb eltávolodásba, s végre is a gyökértelenségbe sodorták. Tehát az egész élet sorsalakulására kihat a miniszter ur meglátása szerint is az elemi iskola. Ő maga állapítja meg, hogy ez iskolának a szülők viszonyaitól, a gyermek körülményeitől nem szabad idegen távolságokba kerülnie.

A magyar népkisebbség szempontjából ezt a miniszteri meglátást magunk is teljes egészében értékelni tudjuk. De éppen azért helyénvalónak látjuk, hogy a magyar népkisebbség gyermekeinek az életkörülményeihez is alkalmazkodjék az elemi iskola, s aztán minden további iskolafokozat.

Kellene valamely intézményes biztosíték, hogy ez a szülői nemzedék maga szabhassa meg, milyen tanítási módok és tantervek alkalmazandók a saját gyermekei kiképzésére. Milyen otthoniasság maradjon e képzésben, hogy a gyermekek a saját nyelvük szerinti művelődésben ne maradjanak analfabéták, vagy ne legyenek majd a saját néptársadalmuktól való lelki és gyakorlati eltávolodással gyökértelenek.

A magyar népkisebbség egyházi és iskolai köreivel is célszerű volna Calinescu miniszter urnak rendszeres megbeszéléseket folytatnia, hogy a magyar népkisebbség közoktatásügyét is a maga természetes talajára lehessen visszaállítani. És hogy a gyermekek is e talajból ki ne szakadjanak, s ne jussanak a gyökértelenség szomorú sorsára.

Calinescu nemzetnevelésügyi miniszter megbeszélései az új főiskolai törvény gyakorlati alkalmazásáról

A folytatólagos tanácskozáson az összes főiskolák rektorai és dékánjai résztvettek

Bucurestiből jelentik. Calinescu nemzetnevelésügyi miniszter erősen folytatja a közoktatását. Ennek során hétfőn a nemzetnevelésügyi minisztériumban az összes főiskolai rektorok és dékánok részvételével fontos tanácskozást tartott, melyen a november 4-iki közoktatási reformrendelettel kapcsolatosan fölmerült új helyzetet beszélték meg. A tanácskozáson elnöklő Armand Calinescu miniszter nagyszabású beszédet mondott, melyből a következőket emeljük ki:

Már régebben összeakartam hívni Önöket, de ebben az iskolai szünet és egyes urak hosszas szabadsága akadályozott meg engemet. Most meg kell beszélnünk az egyetemi oktatás új rendjéről élethelépített törvényrendelet alkalmazási módjait.

A közoktatás átszervezésének irányelvei

— A román közoktatást folytatta a miniszter bölcselati, elvek alapján szervezték meg. Ezek az irányelvek tulságosan egyének és szabadosak voltak. Ennek a rendszernek a nézőszögében a diákok és az egyetemi hallgatót elkülönítették attól a szereptől, amely rá a társadalomban vár, és nem vették figyelembe azt a küldetést sem, amelyet határozott módon kell játszania az álla-

mi tekintélynek is. Ilyen formán egy kultúrálsan elvont és elméleti embertípus fejlődött ki. Az így teremtett kultúra és a közoktatás nem volt más, mint egyszerűen a külföldi minták utánzata. Amelynél sohasem vették figyelembe a különleges román sajátosságokat, a társadalmi rétegződést és a tényleges szükségleteket.

Igy a parasztság gyermekei az elemi iskolákban is elméleti ismereteket szereztek, melyeket legtöbb esetben anélkül véstek emlékeztükbe, hogy annak valódi értelmét is elsajátították volna. Ennek az lett az eredménye, hogy a falusi gyermek ahelyett, hogy visszatért volna a földhöz, gyakorlati ismeretekkel megrakottan, ezeket a gyermekeket a város felé kényszerítették, ahol lassan-lassan elvesztették gyökerüket és elvesztek a falu számára. A régi rendszer főképpen az iskolai bírságolásra támaszkodott, hasonló jelenséget észlelhetünk a középiskolai oktatásnál is. Ahelyett, hogy olyan elemeket neveltünk volna, akik az ország parancsoló szükségleteinek megfelelően az ipar és kereskedelem nacionalizálására törekedtek volna, az elméleti ismeretek következtében inkább a közhivatalok felé tödültek. Egyre-másra nyitlak a középiskolák, olyan városokban is, ahol sem megfelelő tanárok nem álltak rendelkezésre sem pedig megfelelő eszközök a helyes oktatásra.

Ujítások a főiskolai oktatás terén

A főiskolai oktatást hasonló téves szellem hatotta át. Erről már beszéltem más alkalomkor. Ezért nemcsak a diákokra, hanem magukra az egyetemre nézve is feltétlenül szükséges volt az oktatási rendszer újjászervezése. Nem maradhatnak fenn ugyanis olyan állapotok, amelyek a nevelésre károsak és tulzók. Főcélunk az kell, hogy legyen, hogy olyan számú és mennyiségű ismereteket tárjunk fel a diákok előtt, amennyit az valóban el is sajátíthat. Ezért rendeltük el a felesleges egyetemi katedrák összeolvasztását. Ezt megelőzően megállapítottuk, hogy az állandó tananyag kereteit és ennek megfelelően szabjuk meg a tanárok helyzetét is. Bizonyos idő elteltével a helyzet természetesen fejlődés és nyugdíjazások által a fölösleges tantervek elfognak tűnni. Azt tanácsolom, hogy a tanárok helyzetének rendezése végett az egyetemi tantestület minden tagja intezzen kérvényt az illető egyetem dékánjához s ebben mutassa ki, hogy az új törvény értelmében melyik szakon, melyik tanszéket óhajtja betölteni. A dékánok majd megvizsgálják a kérvényeket és megteszik javaslatukat az egyetemi bizottságnak, amely a megfelelő vizsgálat után összeállított táblázatot a minisztériumnak küldi meg jóváhagyás végett. Ezeknek a munkálatoknak harminc napon belül meg kell történniük.

Főcélunk az is, hogy a fiatalabb erőket előnyben részesítsük. Megadjuk a tantestületen kívül állók közül a tantestületbe való belépésre a lehetőségét mindazoknak, akiket tudományos felkészültségük és működésük miatt általánosan elismernek és az ilyeneket esetleg speciális törvényekkel nevezük ki, de tartózkodunk attól,

hogy ezzel megnyissuk a zsilipeket és mindenki számára lehetővé tegyünk kellő megválogatás nélkül, hogy az alkalommal éljen.

A zavaros helyzetek tisztázása

Hátra van még egy nagy kérdés megoldása: egyes tanárok összekuszált tisztásgéinek rendezése. Minden rendes egyetemenél a következő szolgálati fokok vannak: asszisztensek, előadók és rendes tanárok. Nálunk ezenfelül még egész sorozata volt a különféle tiszteletbeli állásoknak, amelyeket azonban annak ellenére, hogy tiszteletbeliek voltak, mégis busásan díjaztak. En az ilyen állásokat megszüntettem, illetőleg a természetes szolgálati fokozatokkal összhangba hoztam. Ezáltal sok tanárnak igazságot is szolgáltatunk és tisztáztuk a zavaros helyzeteket.

— Ezenkívül beszélmem kell még az egyetemi tanárok működéséről. Szeretnék egyetlen hangot is hallani, ami azt követelné, hogy olyan tanárok is megtarthassák helyüket, akik semmiféle működést nem fejtenek ki a tudományok fejlesztése javára. Szeretném azt is látni, akad-e valaki, aki helyeselné, hogy olyan tanárok is megtarthassák tanszéküket, akik hosszú időn át nem tartottak előadást. Mi az új törvényben ilyen esetekre megfelelő intézkedéseket hoztunk, amelyek erkölcsi hatóerejükönl fogva alkalmasak azoknak a keserőségeknek elosztatására is, melyek egyesekben valószínűleg felébrednek. Az új törvényes rendezés ugyanis a legfelsőbb állam erkölcsi érdekeink szellemében készült.

Calinescu nemzetnevelésügyi miniszter beszédére a jelenlevők közt többen válaszoltak, majd elhatározták, hogy a megbeszéléseket csütörtökön délelőtt 10 órakor folytatják.

Az angol alsóházban megkezdődött a felirati vita

A felirat terve a békepolitikát hangsúlyozza. — Attlee ellenzéki vezér támadása. — Chamberlain beismeri, hogy a közelmúlt nemzetközi válság készületlenül találta az angol honvédelmet

Londonból jelentik: Az alsóház kedden este kezdte meg a trónbeszédre adandó felirat vitáját. A felirat hangoztatja, hogy Chamberlain nagy békepolitikája súlyos és odaadó munkát követel a parlamenttől.

A felirati vitában Attlee őrnagy, a munkáspárti ellenzék vezére szólalt fel elsőnek. Témadómó jellegetű beszédében a kormányt gyengeséggel vádolta.

Ezután Chamberlain szólalt fel. Beszélt VI. György király küszöbönálló kanadai látogatásáról, amelyet történelmi eseménynek mondott, miután még egy dominiumnak sem volt alkalma az uralkodót saját területén üdvözölni. Be-

jelentette ezután, hogy a királyi pár az Egyesült Államokba is ellátogat, majd az elmúlt válság eseményeire tért át.

— Nem igyekeztünk leplezni — mondotta — azokat a hiányokat, amelyeket a válság honvédelmünkről felszínre hozott. A részleges mozgósítás, amelyet elrendeltünk, tulajdonképpen jelmezes főpróbának volt tekinthető. Vezérkarunk azon fáradozik, hogy ne ismétlődjenek meg 1914 eseményei.

A gazdasági helyzettel foglalkozva, Chamberlain beszámolt azokról a kereskedelmi tárgyalásokról, amelyeket a különböző államokban folytat a kormány.

A béke és a háboru kérdései a trónbeszédben

A müncheni angol-német nyilatkozat. — Az angol-olasz egyezmény. A spanyolországi beháború, a távolkeleti, a palesztinai ügyek és Csehszlovákia fölsegítése

Londonból jelentik: A parlamentnyitó trónbeszédéről, mely most a felirati vita alapjául szolgál, — tegnap már röviden megemlékeztünk. Különösen kiemeltük tartalmából azt, amely bejelenti, hogy az angol király látogatásra hívta meg Öfelségét, Románia királyát.

VI. György angol király trónbeszédének egyéb részletei közül kiemelendők még a következők:

A trónbeszéd legelőször is hangoztatja, hogy Nagybritanniának a külföldi államokkal való kapcsolatai továbbra is barátságosak. Az angol kormány minden tőle telhetőt megtesz, hogy előmozdítsa a jó megértés fejlődését a müncheni angol-német nyilatkozat szellemében. Bejelenti a trónbeszéd, hogy az angol-olasz egyezmény életbelép és ez újból meg fogja erősíteni a két állam közötti régi hagyományos barátságot és ezzel szolgálja az európai béke ügyét. Károly király látogatásának bejelentése után a trónbeszéd így folytatja:

— Kormányom tagjai mélyen sajnálják a spanyolországi ellenségeskedések tovább húzódását. Tovább folytatva a benemavatózói politikát, minden lehetséges módon közre fognak működni abban, hogy ebben az országban helyreálljon a béke. Kormányom bármikor kész a két viszályban álló fél óhajlására, hogy a Távolkeleten közreműködjön a tartós béke megszilárdítási módozatainak megtalálásában. Mindaddig kormányom mindent megtesz, hogy a harcok övezetébe eső területeken biztosítsa az angol érdekeket.

— Kormányom közelebről előterjeszti a palesztinai bizottság jelentését és nyilatkozik Nagybritanniának ez országgal kapcsolatos politikájáról. Minisztereim minden intézkedést megtettek arra, hogy a csehszlovák kormány részére tízmillió fontsterlinges hitelt nyújtsanak a sürgős szükségletek fedezésére. Törvényjavaslatokat fognak önök elé terjeszteni az említett kormányok adandó további pénzügyi segítségről.

Hiányok a katonai és polgári védelmi fölkészültségben

VI. György király trónbeszéde még a következőket mondotta:

— Noha védelmi erőink fölszerelése és kibővítése gyors fejlődést mutat, a válság, melyen átmentünk, bebizonyította, hogy bizonyos hiányok vannak katonai és polgári védekezési felkészültségünkben. Ezeket pótolni kell. Minisztereim a nyert tapasztalatok világánál megvizsgálták ezeket a kérdéseket és kellő időben megteszik intézkedéseiket az érvényben lévő rendelkezések kiegészítésére és a munká-

latok meggyorsítására. A polgári védelem kérdése, a nemzeti tartalékok hatásos felhasználása az önkéntesi szolgálat megszervezésében, a titkos peccsétör hatáskörébe fog tartozni.

— Az európai béke cselekvő munkálása kormányom állandó gondja s remélem, hogy a nagyobb bizalom csakhamar visszatér és

CORSO (HEYMAN) MOZGO

Ma és mindennap a francia filmgyártás gyémánt filmje
CHARLES BOYER egyetlen filmje: **A MÉREG**

Kedvezményes jegyek nem érvényesek!

A német nemzeti szocialista mozgalom megindításának évfordulója Münchenben

Az alapító tagok megtartották hagyományos összejövetelüket. Hitler kancellár arról szólt, hogy a német gyarmatok visszaadása nem háborus kérdés

Münchenből jelentik: Hitler német birodalmi vezér és kancellár a nemzeti szocialista mozgalom megalapítóinak hagyományos összejövetelén, a Bürgerbreutellerben beszédet mondott. Megállapította, hogy az 1938-as év a német történelemben a sikerek éve.

— Nagyon szép lenne — mondotta a továbbiakban, — ha a világ a béke és az általános igazság új útjára lépne. Egyelőre azonban csak fegyverkező és minden oldalról fenyegető világot látunk magunk körül. A német nép mindent megtesz, amit szükséges megtennie a béke biztosítására. Egyáltalában nem akarom, hogy mások is alkalmazzák a nemzeti szocialista elveket; maradjanak csak ők a demokráciájuknál, mi pedig megmaradunk a mi nem-

Churchill felel a weimari beszédre s mentesíti magát, hogy ő és társai nem izgatnak a Németország elleni háborúra

Londonból jelentik: Winston Churchill, válaszolva Hitler kancellár vasárnapi weimari beszédére, a következőket mondotta a Reuter munkatársának:

— Téved Hitler kancellár, amikor azt állítja, hogy Eden, Duff-Cooper és én, valamint a szabadelvű és a munkáspárt vezetői háborúra izgatunk. Egyikünk sem gondoltunk soha

újabb lendületet ad a kereskedelmi és ipari tevékenységnek. Minisztereim arra törekcsenek, hogy kedvező feltételeket teremtsenek a többi kontinenseken fekvő fogyasztási piacok részére is.

Az angol király ezután különböző, a lakások korszerűvé tételére, a közegészségügyre, a büntetőjogi törvénykezésre, a földművelésre vonatkozó törvényjavaslatokat sorolt föl, majd így fejezte be beszédét:

— Kérem a Mindenhatót, hogy áldja meg az önök tanácskozásait, hogy a hozandó intézkedések növeljék népem boldogságát és jólétét és erősítsék meg az egész világ békéjét.

zeti szocializmusunknál. Nem egyszer kijelenttem már, hogy ezektől az államoktól nem akarunk semmi egyebet, mint a tőlünk egykor jogellenes fondorlattal elvett gyarmatokat. De mindig hangoztattam, hogy ez egyáltalában nem háborus kérdés. Ezekről az országoktól semmi mást nem követelünk, csak kereskedelmet akarunk velük lebonyolítani. Franciaországban és Angliában ma olyan férfiak vannak kormányon, akik bizonyára a békét akarják. Mások viszont nem titkolják, hogy Németország elleni háborút kívánnak. El vagyok szánva arra, hogy a birodalom biztosítását a végletekig megerősítem és tudom, hogy az egész német nép hozzájárul ehhez az elhatározásomhoz.

Németország elleni támadásra. Kötelességünk azonban biztosítani hazánk számára a szükséges védelmi eszközöket. Téved Hitler kancellár, ha azt hiszi, hogy én nem találkozom azokkal a német nemzeti-szocialistákkal, akik Angliába jönnek. Ellenkezőleg: csak a legutóbbi évben találkoztam, — saját kérésükre — Bohleval, Henleinnal és Danzig város kerü-

leti vezetőjével. Mindezek az urak tudják, hogy — miként a legtöbb angol — én sem kívánok egyebet, minthogy egy boldog és békés Németországot lássak Európában. Azt kívánom, hogy ez a nagy ember vizsgálja meg saját lelkiismeretét és szívét, mielőtt azzal vádolna valakit, hogy háborúra izgat. A brit birodalom egész lakossága, épúgy, mint a francia köztársaság népe, — nem kíván egyebet, minthogy békében éljen Németország mellett. Ezek a népek azonban el vannak szánva, hogy megvédik jogukat és régi civilizációjukat.

Francia sajtóizgatottság a weimari beszéd miatt

Párizsból jelentik: A Havas ügynökség jelentése szerint a párizsi lapok élénken foglalkoznak Hitler weimari beszédével.

Az *Epoque* így ír:

— Németország vezére beszélt. Ahelyett, hogy kinyújtotta volna felénk a kezét, — mint egyesek remélték, — visszahúzta azt. Saarbrücken után jött Weimar. Nehéz volna vitatkozni a birodalmi vezérrel, mert ő abból az eszméből indul ki, hogy neki minden meg van engedve. Számára nem létezik más jog, mint az, amely a német faj erejéből fakad. Hitler kancellár nézete szerint „akik háborúra izgatnak”, azok, akik a külföldön még nem gondolnak arra, hogy az ő kívánságait szolgálják.

A *Journal* és *Echo de Paris* berlini tudósítója így ír:

— Beszédében Hitler kancellár csak azokkal a kijelentésekkel foglalkozott, amelyeket Churchill mondott, de hallgatott az angol és francia kormányfők beszédeiről és cselekedeteiről. Belpolitikai szempontból nézve, Hitler weimari beszéde, épúgy, mint a saarbrückeni, úgy tűnik, mintha igazolása akarna lenni a német néppel szemben az újrafelfegyverkezési politikának és azoknak a nélkülözéseknek, amelyeknek a német nép a jövőben ki lesz téve, épúgy, mint a múltban.

Az *Action Française* szerint:

— Hitler hevesen kirohant azok ellen, akik háborúra uszítanak, — s akik természetesen csak a totális államok ellenségeinek táborában találhatók — és különösen Churchill ellen, akiről azt hitte, hogy személyes ellenségként kell kezelnie. Azt hiszi talán, hogy ilyen támadást indítva egy angol államférfi ellen, minden időkre megakadályozza annak a hatalomra való visszatérését? Számítása nagyon könnyen hamisnak bizonyulhat. Az angolok nem fogadják el, hogy megszabják nekik: mit tegyenek. A saarbrückeni beszédet követő weimari beszédből azt a következtetést lehet levonni, hogy az elért ragyogó sikerek nem hozták meg Hitler kancellárnak a nyugalmát. Azt lehetne mondani, hogy Hitler igyekszik erősíteni a hangját. Ez nem jó előjel a küszöbön álló tárgyalások sikerére nézve.

Jól vizsgálja meg,

ha Aspirint vásárol, hogy rajta van-e a csomagoláson és a tablettán a Bayer-kereszt. Nem Aspirin, amelyről ez a védjel hiányzik.

ASPIRIN

VALÓDI CSAK A *Bayer* KERESZTTEL.

Sikeres vérátömlesztő műtétet hajtottak végre Rath párizsi német követségi titkáron

A Hitler kancellár által küldött német orvosok kijelentették, hogy még remény van a beteg életben maradásához

Párizsból jelentik: Rath német követségi titkáron, aki ellen tudvalevően egy lengyel állampolgárságú zsidó revolveres merényletet követett el, kedden délelőtt vérátömlesztést hajtottak végre. A művelet jól sikerült. Thomas, a francia kórházak ismert vérfelajánlója ezuttal száznolcadszor adta vérért.

Brandt dr., Hitler háziorvosa és Magnús professzor, akik repülőgépen érkeztek Párizsba, hogy a súlyosan sebesült Rath titkárt gondjaikba vegyék, a nagybeteg megvizsgálása után nagy elismeréssel nyilatkoztak a francia orvosok lelkiismeretes munkájáról. Nekik köszönhető — mondották, — hogy még remény van a beteg életben maradásához.

Valószínű, hogy újabb vérátömlesztésre lesz szükség. A beteg legyöngült állapotára való tekintettel a bal tüdőben maradt golyót egyelőre nem lehet eltávolítani. Rath állapota kedd estig egyáltalában nem javult és komoly aggodalomra ad okot. A beteg hőmérséklete magas, a vérkeringésben kezdődő legyengülések jelei észlelhetők.

Új vasúti egyezmény Románia és Lengyelország között

Bucuresti. Saját tud. Tekintettel arra, hogy a Gdynia lengyel kikötő Danzig felé történő román kivitel jelentős mértékben megnövekedett az utolsó években, a román vasúti és lengyel vasúti vezetőtényezők között tárgyalások voltak, amelyek eredményeként hatályon kívül helyezték a Románia és az említett kikötők közötti vasúti díjszabást és új díjszabást léptettek életbe, amely számos könnyítést tartalmaz Románia számára, a vasúti szállítások intenzívebbé tétele céljából.

**NEM LEHET SEMMIFELE
VÁLASZTÁSRÓL SINGCS MOST SZÓ!**

A cseh-magyar határváltozás katonai végrehajtása a Csallóköztől keletre és északkeletre fekvő területeken

Az érsekújvári és rozsnói bevonulás. — Nagy ünnepélyesség lesz a kassai bevonuláskor. — Mussolininek szobrot emelnek Kassán

Komáromból jelentik: A honvédség csapatai, amelyek Komáromon keresztül a Csallóköztől keletre és északkeletre fekvő részekben haladtak előre, a keddi napon a Nádszeg, Farkasd, Érsekújvár, Udvard és Málás vonalat szállták meg. A keddi nap legnagyobb eseménye ezen a vonalon Érsekújvár felszabadítása volt. A város főterén tízezres közönség rendezett meleg ünnepélyt a bevonulóknak.

Kedden reggel a honvédség csapatai megkezdtek a bevonulást Rozsnóba is. A honvédség a csonka Gömör-megye határán, Bánrévé melé lépte át az eddigi határt. Rozsnón mintegy 15 ezer főnyi tömeg zsufolódott össze az ősi piac téren, ahol Kossuth Lajos szobrának talapzata áll. A szobrot a csehek eltávolították és a tüzoltóság laktanyájában raktározták el. Kossuth emlékművét március 15-én állítják fel újra Rozsnó piac téren, országos ünnepek keretében.

Mint Budapestről jelentik, péntek délelőtt 11 órakor a honvédség és a kormányzó Kassára való bevonulásának időpontjában, valamennyi hivatalban és üzemben a társadalom önkéntes akaratóból két percre szünetel a munka.

Másik budapesti jelentés szerint társadalmi mozgalom indult, hogy Mussolininek a magyar nemzet hálaája jeléül Kassán szobrot emeljenek.

LENGYEL JELENTÉSEK A RUSZINSZKÓI ÁLLAPOTOKRÓL

Varsóból jelentik: A *Gonjec Varsavszki* jelentése szerint az utóbbi napok során a cseh csapatok 17 községben kivégzéseket hajtottak végre az őslakosság között. A Verhovina ma egyetlen nagy katonai táborhoz hasonlít. Minden faluban és minden házában csapatokat

szállásoltak el. Prágában rendkívül nagy a nyugtalanság, mert attól tartanak, hogy a ruszinszkói helyzet olyan bonyodalmakat idézhet elő, amelyekkel szemben a cseh hadsereg tehetetlen lesz.

Lengyel jelentés szerint a ruszin földről érkezett hírek egyöntetűen arról számolnak be, hogy a ruszin lakosság csehellenes magatartása napról-napra fokozódik. Ruszin politikai körök szerint ez érthető is, mert a cseh katonaság a rekvirálást olyan eszközökkel folytatja, amelyeket eddig nem alkalmazott sem a magyarok, sem a szlovák területeken. A

rekvirálások rendkívül elkeserítik a ruszin lakosságot, annál is inkább, mert a Magyarországhoz átcsatolt területek leváltásával megélhetési lehetőségük a minimumra csökkent.

A ZSIDÓK ELTÁVOLÍTÁSA SZLOVÁKIÁBÓL

Pozsonyból jelentik: Egész Szlovákiában tovább folyik a zsidók eltávolítása. Egyelőre csak azokat a zsidókat távolítják el, akik bevándoroltak és nem nyertek állampolgárságot.

A SCODA-MŰVEK FRANCIA IGAZGATÓSÁGI TAGJA LEMONDOTT.

Prágából jelentik: Christoph Rochette, a Scoda-művek igazgatóságának francia tagja, 20 éves tevékenykedés után lemondott tisztségéről és visszatért hazájába.

CSEH ÉS SZLOVÁK POLITIKUSOK TANACSKOZÁSA AZ ÚJ CSEHSZLOVÁKIA ÁTSZERVEZÉSÉRŐL.

Prágából jelentik: A cseh és szlovák politikusok e hét folyamán megkezdik a tárgyalásokat Csehszlovákia politikai berendezkedése tárgyában. A *Venkov* hangoztatja, hogy az alkotmánykérdést külön kell választani a gazdasági kérdésektől. Gazdasági téren szoros kapcsolatot kell fenntartani a szomszédállamokkal.

Széles hatáskört kaptak a királyi helytartóságok az adó- és illetékügyek elintézésére

Bucurestiből jelentik: A Hivatalos Lap november 4-i számában közzétett rendeletek megállapítják a pénzügyi felügyelőségek beosztását tartományonként, továbbá, hogy három tagozat működik a tartományi helytartóságok mellett és pedig:

1. Az egyenesadó-osztály. 2. bélyeg, forgalmi adó és örökségi adó-osztály. 3. fogyasztási adó-osztály.

A harmadik és legfontosabb rendelet megállapítja adóügyekben a királyi helytartók hatáskörét. A rendelet adókatégoriánként osztályozza a hatáskört és pedig megállapítja, házáadó, tőkeamatadó, kereskedelmi és ipari adó,

szabadfoglalkozásuk adója, suprakvótaadó ügyekben a hatáskört.

Kereskedelmi és ipari adókérdésekben, adómentességek és adócsökkentések, kétszeres megadóztatások, komplementáris adók kivétele ügyében döntést hozhat a királyi helytartóság, ha ezeket a pénzügyigazgatóságok nem tudják elintézni.

A tőkeamatadó ügyekben 1 millió lei névértékig kulturális vagy jótékony intézményeknek adómentességet adhat a kormányzó, elintézheti minden korlátozás nélkül külföldi áruhitel adómentességének kérdését, jóvá hagyhat bizonyos határig tőkeamatadómentességet.

Vicián, a bátor...

Irtá: Pados Pál

1.
Kegyetlen ember volt, erős, vad. Aki csak tette, elkerülte messze. Félték tőle. Gondolták, nem lesz jó vele kikezdeni. Kocsmában, körben leginkább csak egyedül ül magában, csendesen iszogatva a fröcsöket. Olyan magánakvaló, zárkózott, mogorva ember volt...

Az erejéről legendák keringtek a faluban. Mesélték, hogy a bucsun, ezelőtt jó három évvel egymaga dobált ki a kocsmából valami hat legényt verrel elborult fejével, mert beütötték egy literes üveggel, botok és bicskák ellen ő csak úgy pusztakézzel dolgozott, mégis egy-kettőre üres maradt a nagyvendéglő, asszonyok-lányok sikította menekültek, ő meg hajigálta ki a legényeket egymásután... Az is igen emlékezetes eset volt, amikor tavaly, őszön, a Markbreit gépjét, húzták haza a tanyáról, megrakadtak a révnél, hat jó sem bírta mozdítani, merthogy sáros volt az út sikos, csuszás, ő meg, Vicián, csak nekifeküdt a vállával, nyomott rajta egyet, mindjárt megindult a gép fölfelé...

Othón is rabbiatús ember volt, egyetlen szemöldökrántásra halálos csendbe dermedt a család, az asszony, a gyerekek, mindenkik...

Hát ilyen ember volt a Vicián, ilyen iszonyu erős, kegyetlen, mogorva ember...

2.
Berkó Mihály rátámaszkodott az ölkerítésre, hátralökte fején a kalapot, aztán elkecseregett hangon szólt oda az asszonynak:

— Te, Julis, hallod-e... En amondó vagyok, le köll ezt a disznót vágni... Ha nem lehet vele bírni, hát majd...

Az asszony bólintott:

— Legjobb lenne...

Aztán sőhajtott egyet, mélyet. Mert hát szomorú az is, ha a hízonakvaló megmakacsolja magát, nem eszik, akármivel etetik is, darával főtt krumplival... De hiszen etethették volna, kínalták volna akármivel, az bizony csak hozzá-

szagolt, aztán otthagya és járt föl-alá dühödten, erős agyarával hasogatta a deszkát, nemhogy hízott volna, de még soványabb volt, mint mikor befogták...

— Nem tudom — nézett az asszony az urára —, ki fogja le, ha meg akarjuk ölni, ilyen disznót én még nem láttam egész életemben...

— Ez az — mondta gondterhesen Berkó —, ha az ember közeledik hozzá, csak fúj, vész...

El kell hívní a sögort...

— Melyiket?...

— Hát a Viciánt...

Berkó Mihály arca felderült:

— Az bizony jó lesz, ládd-e, erre nem is gondoltam... Még ma este beszölok neki, gyűjjön el hónap, ha ráér...

3.
Hideg, csipős novemberi hajnal volt, a ezalman, amit még az este készített oda Berkó, vas-tag rétegen fehéredett a dér. Bizony, lassan tölbe fordul az idő, már látszik a lehelet, ahogy beszél az ember...

Berkóné nekigyürkőzve teknőt cipelt ki az udvarra. Berkó meg a késeket fente...

— Mán itt lehetnének — fordult oda az asszonnyhoz —, egészen kivilágosodik...

— Kinek szót még kend — kérdezte az asszony, ahogy vizet lötytyintett a teknőbe.

— Még a Misovic komának is beszölktem — felelte Berkó —, meg gyün a József... Jobb, ha többen leszünk...

Alig hogy kimondta, beszéd hallatszott a ház mögött, jöttek az emberek.

Köszöntek:

— Adj Isten...

Berkó ráfelelt barátságosan:

— Adjjon...

Aztán bement a háza, pálinkát hozott ki, meg poharakat. Kínálta őket jószíval:

— Igyanak, jót tesz ez ilyen hidegben...

Vicián topogott:

— Az, ugyancsak meghidegedet az idő...

— Már fagy is, — szölt közbe Misovic — beborzött a víz teteje a vályuban...

Még szösmötöltek egy kicsit, amikor Berkó megszölkalt:

— Hát akkor kezdjük... Levetették a kabátjukat, nekigyürköztek.

Berkóné sipított:

— Jaj, vigyázzanak ám, igen megvadult állat ez, nem enged közelébe senkit...

Vicián csak ennyit mondott:

— No-no...

Berkó bólintott:

— Hát az... En ugyan félek tőle... Azért gondoltam rád, sögor, tán te mennél be előbb az ölba, aztán, ha fogod, csak kajáts.

Vicián ráfelelt:

— Jól van, no...

Nyugodtan, csendesen odament az ölhoz, kinyitotta az ajtót, aztán bement.

Irtózatoss csend lett.

Aztán egyszerre dühös morgás hallatszott, vad rőfögés, lábdobogás és Vicián hangosan kiáltotta:

— Nyissák ki...

Berkó félrehúzza a reteszt, a következő pillanatban kivágódott az ajtó és a disznó fújva, vágatva tört keresztül rajta...

Nem értették a dolgot...

Benéztek az ölba...

Vicián pedig... Nos, Vicián ott kapaszkodott az ölgerendán, csimpaszkodva és nézett kifelé ijedt, kétségheesett arccal...

Aztán elegendte a gerendát, lehuppant a földre, kikeménygett az ölből, fehér, halotísápadt arccal. Homlokán fénylett a halálos verejték. Fújta:

— Héj...

Iszonyú csend lett.

Aztán valaki elfojtottan, de egyszerre kirobanóban nevetni kezdett...

4.
Azóta csendes, szelíd, jó ember lett Viciánból. Nem félt tőle senki, de nincs is rá ok, nem bánt ő senkit se. Nem tudna véteni, talán még egy légynek se. Kocsmába se jár, otthon ül mindig, csendes lett, halkszavú, szelíd ember. Veszekedni, verekedni...? Dehogyan tudna... Hiszen, ha disznóölés van náluk, még nézni se tudja. El is megy hazulról két napra is... Hová...? Ki tudja...

KIS FOLDRAJZ

a cseh-magyar határváltozás alá esett területekről

A község tájékoztatására közöljük azoknak a városoknak és nagyobb községeknek pontos és kimerítő adatait, amelyeket most visszkap Magyarország. Nyugatról keletre, a Csallóköz szögletétől egészen Ungvárig halad ez az összeállítás. Ezen a vidéken, amely a csehszlovák köztársaság déli peremterülete volt.

Szered. Nagyközség Pozsony megyében, 5371 szlovák, magyar, német lakosa van. Élénk forgalmi gócpont. A mai Esterházy-kastély helyén az ősi esztergomi vár állt.

Galánta. Kisközség Pozsony megyében, 3274 magyar, szlovák, német lakosa van. Vasúti csomópont, ahol a bécs-budapesti vonalból a galánta-zsolnai vonal elágazik. Szolgabíróság, járásbíróság, telekkönyvi hivatal, adóhivatal, közjegyzőség, 2 takarékpénztár, posta, távirtda, telefonállomás, nyomda, csendőrség, malom, szeszgyár székhelye, szép Esterházy hercegi kastélyai; a XIII. században a pannonhalmi apátság birtoka. Itt alakult meg a Hansa-szövetkezet, mely a csehszlovák magyarság önszervező gócpontja volt és benne elsősorban a fiatal csehszlovákiai magyarság kapott szerepet.

Szenc. Nagyközség, Pozsony megyében. Lakosainak száma 3915 (magyar és szlovák). Innen származott Szecezi Molnár Albert, a nagy református költő és tudós.

Cseklész, Kisközség, Pozsony megyében. Lakosainak száma: 2103 (magyar és szlovák). Szép, barokk kastélyát gróf Esterházy József 1722-ben építtette; nevezetes volt értékes műgyűjteménye és könyvtára.

Jóka. Nagyközség Pozsony megyében, a somorjai járásban. Lakossága: 2494 magyar.

Magyardiószeg. Kisközség Pozsony megyében, 2997 magyar és két lakossal; cukorgyárai nagyfontosságúak.

Bacsfa. 300 lakosú kisközség a somorjai járásban, a Szüllő-család ősi otthona. A hozzátartozó Monostorszentantál híres búcsújárárhely. Az itteni ferencesek kriptájába temetkezett az Apponyi-család.

Dunaszerdahely. Nagyközség Pozsony megyében, lakossága: 4447 magyar, 3 takarékpénztára, népbankja, kórháza, kaszinója, vasútállomása van. Katolikus temploma góttípusú, a XV. századból való.

Somorja. Nagyközség, a Csallóközben. Lakossága: 2930. Községi polgári iskolák, 2 takarékpénztár, gőzmalom, vasútállomás.

Komárom. Nevezetességei: Klapka György szobra (Réna József alkotása 1896), Szentháromság-szobor, Szent András-templom (1756), kultúrpalota, múzeum és könyvtár, pénzügyi palota, Jókai Mór szülőháza. Vára 60.000 főnyi befogadóképességű volt. Fontosabb intézményei: Bencés gimnázium, polgári leányiskola, községi polgári fiúiskola, gazdasági tanítóképző és földművelésiskola, városi és katonai kórház, árvaház, szegényház. Három takarékpénztár, két vasútállomás, posta- és távirtdaállomás.

Gúta. Község a csallóközi járásban, 8912 magyar lakossal, 1371 lakóháza van.

Kürt. Nagyközség Komárom megyében, az 1910-es népszámlálás alkalmával 2774 magyar lakossal. Vasútállomás, postahivatal.

Ogyalla. Komárom megye, 2585 magyar lakosa van; szolgabírói hivatal; járásbíróság; takarékpénztár. Itt volt 1918-ig az egyetlen magyar esilagvizsgáló: Konkoly-Thege Miklós alapítása; 1898-tól a meteorológiai és földmágnességi országos intézet obszervatóriuma.

Tardoskőd. Nagyközség Nyitra megyében, 5353 magyar és szlovák lakossal.

Vágsellye. Nagyközség Nyitra megyében, 3812 magyar és szlovák lakossal. 1251-ben IV. Béla adta a premontreieknek. II. Ferdinánd a jezsuitáknak ajándékozta. Pázmány Péter életében sokat szerepelt. A jezsuita-rend eltörlése után a tanulmányi alap birtoka lett.

Erskőújvár. Rendezett tanácsú város Nyitra megyében. Lakossága 12.228 magyar. Fontos vasúti csomópont volt. Az állomáson cigányzene üdvözölt minden vonatot. Koesuth-szobor, II. Rákóczi, Bottyán János, Czuczor Gergely szobrai ékítik tereit. Ferences zárdáját Pázmány Péter emeltette. Rákóczi innen bocsátotta ki 1706-ban manifesztumát.

Tótmegyer. Nagyközség Nyitra megyében, 3606 szlovák és magyar lakossal.

Nagysalló. Bars megye. Lakossága 2588 magyar. 1112-ben már a zabori apátság birtoka. 1849 április 19-én itt volt Görgey híres útköze.

Verebély. Nagyközség Bars megyében. Lakosainak száma: 2845 (magyar és szlovák). Az esztergomi érsek birtoka volt és külön nevezetessége, hogy nemessége ú. n. primási és nem királyi nemesség volt; ugyanis a hercegprimást reggen bizonyos korlátozott nemesség-adományozási jog illette meg és Verebély volt az ú. n. praedialis primási nemesség székhelye, mely független volt minden egyéb megyei fennhatóság alól.

Losonc. Rendezett tanácsú város Nógrád megyében. Lakossága: 12.939. Állami főgimnáziuma, tanítóképzője, kereskedelmi iskolája van. Sárétárugyára, gépgyára, ezüstgyára, szeszfinomítója, kocs- és asztalosipara jelentős. 1849-ben az oroszok teljesen legették. Itt volt az egyetlen cseh-szlovákiai magyar főiskola, a református teológia.

Fülek. Nagyközség Nógrád megyében, 2665 magyar lakosa van; vasúti csomópont. Van franciskánus klostora, 2 gőzmalma. Hg. Koburg Fülöp uradalmának székhelye. Várában székelt a török korban Pest megye. 1682 szeptember 29-én királyi kiáltották ki falai közt Thököly Imrét.

Rimaszombat. Gömör- és Kishont megyének volt a székhelye s ezenkívül kir. törvényszéke, egyesült prot. főgimnáziuma, pénzügyigazgatósága, áll. földművelésiskolája és kincstári mentelepállomása volt. 1910-ben 6912 lakosa volt. Itt született Hatvani István, a tudós pühhisztor, Ferenczi István szobrászművész, Szentpétery József, európai híró ötvös s Tompa Mihály, akinek szobra is van a város főterén.

Kóvár. Kisközség Hont megyében, az 1910-es népszámláláskor 539 magyar lakossal.

Léva. Rendezett tanácsú város Bars megyében. Lakossága 9675.

Negyed. Nagyközség Nyitra megyében, 4479 magyar lakossal.

Osgyán. 1492 magyar lakosú község Gömör nyugati részében. Itt volt az alföldjáró vándor-tazekasok induló helye. Régen város hely volt s erősségét az ostgyáni Bakoss-család építtette. Utóbb a husziták kezére került s Mátyás kir. foglalta fölük vízeza.

Jolsva. Nagyközség Gömör megyében, 2846 lakossal. Iparúzó s kereskedő helység, (magnezítgyár, szeszgyár, pokrócipartelep, takaréki, élénk gabonapiac, kolomposipar). Jó gyümölcsészet; vasérc-, márványbánya. Eredete I. Béla idejére nyúlik vissza; akkor bányaváros volt.

Rozsnyó. Rendezett tanácsú város Gömörben. Hat és félezer lakos. A várost a XII. században német bányászok alapították. II. Rákóczi Ferenc innen küldött követiséget a svéd és lengyel királyokhoz és levelet az angol királynőnek. Rozsnyó szép kultúrájú hely volt. Római katolikus püspöki székhely s a magyaridőkben katolikus premotrei és evangélikus főgimnáziuma volt.

Csíz. 699 magyar lakosú falú Gömörben. Híres jód- és brómtartalmú gyógyfürdővel. Vízét üvegekben tárolva kereskedelmi és gyógyyszerészi áruforgalomban külföldre is szállították. Fürdőjét görvélykórosok, vér-, máj- és vesebajosok látogatták.

Hanva. Gömöri kisközség 811 magyar lakossal. Itt volt református pap Tompa Mihály s itt is van eltemetve.

Feled. Kisközség Gömör megyében, 878 magyar lakosa volt, járási szolgabírói hivatal székhelye.

Krasznahorka. Kisközség Gömör-Kishont megyében, az 1910-es népszámlálás szerint 1037 magyar lakossal. A történelem folyamán erő, sőt sokszor bevehetetlen várnak bizonyult. Először a Bebek-család tulajdonában volt; és I. Ferdinánd tábornoka hiába ostromolta. Később a Koronára, majd

AZ
ÁLLAMI SORSJÁTEK
ÚJ TERVÉT
AMELY ÁTLAGBAN HAVONTA
18 MILLIOMOST
KREÁL AZ EDDIGI 12
HELYETT!

ÚJ TERVE
AZ ÁLLAMI SORSJÁTEK
20 EGY MILLIÓS
NYEREMÉNY
MÁR AZ ELSŐ OSZTÁLYBAN!

TÉRJEN BE
bármely sorsjegyarushoz és kérje
az Állami Sorsjáték ÚJ JÁTEKTERVÉT

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETÉSI ARAK: **Hellóidő:** Egész évre 900. félévre 450. negyedévre 225. egy hónapra 75. fel.
Magyarországon: Egész évre 50 P. félévre 25 P. negyedévre 15 P.
 Egyes szám ára 20 fillér. vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
 Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: **dr Sulyok István.**

Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A **bucuresti időjárás** kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: A szél esőkken, a köd erősödik, éjjel sokfelé fagy, nappal többhelyütt eső várható.

Essély a Constantában horgonyzó „Emden”-en a bucuresti német követ tiszteletére. Bucuresti. Saját tud. Fabritius bucuresti német követ, a német katonai attaséval kedden Constantába utazott és látogatást tett az Emden nevű német cirkálón. Tiszteletükre a parancsnok estélyt rendezett a hajón.

HOHENZOLLERN HERCEG A BENCÉS-NÖVÉREK REGGELI SZENTMISÉJÉN. Temesvár. Saját tud. *Hohenzollern* Frigyes herceg, mint jelentették, számos magasrangú személyiséggel együtt részt vett a most tartott bányászati udvari vadászatokon. A herceg, miként értesülünk, gépkocsiján Temesvárra jött s a bencés-növérrek rendházát kereste fel. A rendháznak egyébként egyik tagja közeli rokonságban áll az uralkodócsaláddal. A herceg reggel hét órakor jelent meg, a reggeli szentmise idejére. Imakönyvét és rózsafüzérét is elhozta és mise alatt a szentáldozáshoz járult. Hír szerint a herceg naponta járul az Urasztalához. Mise után Hohenzollern Frigyes herceg a Bisztraderdőbe hajtattat, a vadászatra, amelyen II. Károly király, a nagyvajda és Pál jugoszláv régens-herceg is résztvettek.

NAGYARANYU, ARANNYAL VALÓ ÜZÉRKEDÉST LEPLEZETT LE A DÉVAI ÜGYÉSZSÉG Bucuresti. Saját tud. A dévai ügyészség eljárást indított több Déván és Bucurestiben élő zsidó és román ember ellen, akik összeütközésbe kerültek a nemes fémek forgalmát szabályozó törvénnyel. Az arannyal való nagyarányú üzérkedés főszereplője Goldstein Irvin Bucurestiben élő rabbi.

ÖTVENSZÁZALÉKOS VASUTI KEDVEZMÉNY A BRASSÓI BAROMFIÁLLÍTÁSRA. Bucurestiből jelentik: A CFR vezérigazgatósága ötvenszázalékos kedvezményt engedélyezett a személyvonati menetdíjakból a brassói baromfiállításra utazóknak. A rendelet szerint az odaútnál egész menetjegy váltandó, amely a kiállításon és a brassói vasuti pénztárnál lebélyegezve ingyen visszautazásra jogosít. A gyors és Rapid pótdíjai úgy az odaútnál, mint a visszautazásnál teljes összegben fizetendő. A kedvezmény öt napi brassói tartózkodásra jogosít és november 17-ig szól.

Elütött a gépkocsi egy 77 éves embert. Szatmár. Saját tudósítónktól. Nagybánya és Felsőbánya között könnyen vezetéssé válható gépkocsiszerencsétlenség történt. Busegan József 77 éves gírodófaluasi gazdálkodó az út szélén haladt. Nem vette észre, hogy Felsőbánya felől teljes sebességgel közeledik a Cluj 625. rendszámú tehérgépkocsi. Busegan, mit sem sejtve, hirtelen az út közpe felé lépett. Abban a pillanatban érkezett oda a gépkocsi. A sofőr nem vesztette el lélekjelenlétét. A kormánykereket hirtelen elfordította, de a szerencsétlenséget nem kerülhette el egészen. A gépkocsi sárhányója elütötte és az útszéli árokba dobta Busegant. A gépkocsi vezetője 10 ezer lei fájdalomdíjat fizetett az idős embernek, akinek kérésére a szerencsétlenség ügyében megszüntették az eljárást.

Építőmesterek gyűlése. A nagyváradai Építőiparosok Szövetsége tisztelettel felkéri az építőmesterek szindikátusi tagjait, hogy folyó hó 10-én csütörtökön este fél 7 órakor a Str. Alexandri No. 13. szám alatti helyiségünkben tartandó szindikátusi taggyűlésen fontos szakmai dolgok megtárgyalására föltétlenül megjelenni sziveskedjenek. Elnökség.

Megsemmisül a Jupiter bolygó? Newyorkból jelentik: Lyle Abbott híres amerikai csillagász a losangelesi Griffith csillagvizsgáló óriás-távcsővével megállapította, hogy a Jupiter bolygót rejtélyes kitérések megsemmisüléssel fenyegetik. A tudós körülbelül 3000 kilométer széles koromfeketé viharfelhőt látott 10 fokkal a bolygó egyenlítőjétől délre, az óriásfelhő közelében két gyöngyalakú felülettel, amelyet fekete gyűrű vett körül. Felteszi, hogy a felhő elemi erjű vihar tombolásának jele, vagy hogy katasztrofális tűzhányókitérések löveltek óriási vulkáni hamutömegeket a Jupiter felső légkörbe.

A DÉSI ÓVÁRITORNY ÖSSZEOMLOTT. Désről jelentik: A város lakosságán tegnap reggel megröhbénítéssel állapította meg, hogy Dész egyik legértékesebb építészeti emléke, az óvári emléktorony, romokban hever. A felső sétatér elhagyott fái között áll, több, mint egy télezredőven át ez a torony, mely a feljegyzések szerint tulajdonképpen egy kőpalota megmaradt előfala volt. A tornyot Mária Terézia uralkodása és gróf Haller Pál főispánja idején, 1758-ban javították ki. A torony összeomlása hétfőre virradó éjszaka történt eddig ismeretlen okból.

Két halálos áldozatot követelt a tekejáték. Temesvár. Saját tud. Dolák községben két halálos áldozatot követelt az egyébként ártatlan tekejáték. Dolákon a Jakob-féle vendéglőnek tekepályája is van és vasárnaponként nagy látzsmákat szoktak ott a község lakosai lebonyolítani. Sokszor megesik, hogy a nézők tekintélves esportja a tekezőkkel együtt, izzalommal követi a játék esélyeit. Ez az izzalom a múlt vasárnap megröbítte az egyik nézőt. Egy Schmidt Ignác nevű hatvanöt éves közeégbeli lakos, aki születésétől fogva süketnéma volt, olyan idegesen követte a játékok egyes fázisait, hogy egy fordulónál hirtelen megtorpant s a tekepálya mellett a földre zuhant. Szívézhűdést kapott és meghalt. A szomorú esetet természetesen közölni kellett az elhunytak hatvannyolc éves nővérével. Behr Annával. Kíméletesen arról értesítették, hogy öccsét rosszul lét fogta el. Az aszóny egyenesen a tekepályához ment s amint halott fivérét meglátta, a szívéhez kapott, felsikoltott és összerogyott. Ott a fivére holtteste mellett, néhány percen belül ő is meghalt: az aszónyot is szívézhűdés ölte meg.

Kávéházakban, vendéglőkben kérje mindenütt a „MAGYAR LAPOK”-at.

Szabályszerű közlekedés!

Föltétlenül megfelel ennek az előírásnak járműve, ha ellátja BOSCH utjelzővel és BOSCH Stop hátsólámpával, valamint a többi BOSCH felszereléssel, amelyek tökéletes biztonságot nyújtanak. BOSCH gyártmányok ez összes szaküzletben kaphatók.

BOSCH

A MEGBIZHATÓ FELSZERELÉS MINDEN GÉPJÁRMŰ SZÁMÁRA

LEONIDA & Co. Bucuresti és fiókjai

BOSCH SERVICE:

Leonida & Co. Bucuresti
 Sor. Acumulator, Timisoara
 H. Danail, Braşov
 Müller & Lorenz, Sibiu

Zürichi nyitás. Párizs 11.73 háromnegyed, London 20.98 egynegyed, Newyork 441, Brúszel 74.57 fél, Milánó 23.30, Amszterdam 239.80, Berlin 176.55, Prága 15.12 fél, Varsó 82.75, Belgrad 10. Bucuresti 325.

MEGVALÓSITJÁK NAGYKLAGENFURTOT. Klagenfurtból jelentik: A közeli napokban a városhoz csatolják a vele már teljesen összeépült környékbeli községeket és ezáltal megteremtik Nagyklagenfurtot. Nagyklagenfurtnak mintegy 50.000 lakosa lesz.

Unitárius nő-segédlelkész Tordán. Saját tud. Szántó Vilma okleveles unitárius lelkésznő, aki angliai és amerikai tanulmányutjáról most tért haza, az unitárius püspök a tordai unitárius egyházközséghez nevezte ki segédlelkésznek. Az új papnő állását már el is foglalta.

*Szerencsém volt,
 hogy ért a lakást
 találtam!*

.....de ezzel a szerencsével még nem fizetheti ki a lakbért is!

**Keressen pénzt másutt.
 Menjen a**

Hivatalos Sorsjegyruda és a Falusi Postahivatalok

elárúsító helyeihez és vásároljon Állami Sorsjáték sorsjegyet.

● **NOVEMBER 15.-én**

amikor a XVIII. sorsjáték I. osztályának a húzását tartják, minden reménye megvan, hogy milliomos lehessen, mert már ezen osztályban 20 darab milliós nyemény van.

COLECTURA OFICIALA
IIA OFICIILOR RURALE P. T. T.

HELYI CIM: **Bdul Regele Ferdinand 11.**

Megdrágult a tüzifa?
Akkor is
olcsón fűtök
„ZEPHIR“
kályhával

10 kilogram fával fűt 24 órán át.
egy normál szobát

Gyártja: **Szántó D. és fia, Oradea**
„ELITE“ tüzhely kályhagyára
Kapható mindenütt. Kerjen díjtalan árjegyzéket.

Két vasuti kocsi ütközése tolatás közben összelapított egy vasutat. Nagyvárad. Saját tud. Kedden este megrendítő vasuti szerencsétlenség történt a Vaskőh közelében levő Stei állomáson. A kis állomáson egy tehervonat tolatott és a közben Tus János 23 éves CFR fékező két ütköző közé került és a még mozgásban lévő vonat teljes erővel beleszaladt abba a vagonba, amely mellett a fiatal vasutas állott és a szegény embert a két vagon ütközése valósággal összelapította. A halálos végű vasuti tragédia ügyében azonnal jelentést tettek az ügyészségnek és a nagyváradi vasuti forgalmi főnökségnek, ahonnan rögtön bizottság szállított ki Stei közésébe, hogy a halálos katasztrófa részleteit tisztázzák.

MÁRKUS EMILIA MEGIRTA EMLÉK-IRATÁIT. Budapestről jelentik: A Vajda János Társaság kedden, november 8-án este félnyolc órakerendkívül érdekes felolvasó ülést rendezett az Andrássy út 2. alatti helyiségében. P. Márkus Emília, a Nemzeti Színház örökös tagja „Emlékeim” címmel emlékirataiból olvasott fel. Utána Heltai Jenő mutatott be részleteket új színművéből, amelyet nagy érdeklődéssel várt az író- és művészvilág. Az ülés harmadik előadójá Révay József volt. A felolvasó ülésen, Kárpáti Aurél elnökölt.

Ahol töltött pisztoly rejlik az iskolás-írkák alatt. Mexikó Cityből jelentik: Jalapa mexikói faluban (Vera Cruz állam) tizenkét fegyveres rabló tört be Carlotta Lopez tanítónő lakásába, aki éppen az iskolásgyermeknek házfeladatait javította. A tanítónő a hivatalos vendégek látására előbrántotta a fűzetek alól töltött pisztolyát, amelyre olyan eredményesen használt, hogy a rablók futásnak eredtek, két halottat hagyva a csatatéren.

KÖZEL HÉT KILÓT FOGYOTT CHAMBERLAIN. Londontól jelentik: Csak most került nyilvánosságra, hogy Chamberlain miniszterelnök testsúlya a nemzetközi válság elmúlt ideje alatt 6 kiló 57,5 dekagrammal csökkent. Műtán a jelenleg 69 éves miniszterelnök átlagos testsúlya 70 kilogram, orvosai a súlyvesztést elég jelentékenynek tartják.

Jövő szerdán kezdődik a Thália operett-együttesének hatnapos játékciklusa

Erdélyi Mihály: Légy enyém mint régen

Folyó hó 16-án, szerdán este kezd meg hatnapos játékciklusát a Thália operett-együttese. A játékrendet egyetlen újdonság szerepel: Erdélyi Mihály legújabb operettje, a Légy enyém, mint régen.

Ha van operett, amelynek igazán nem kell semmiféle hírvetés, úgy Erdélyi Mihály legújabb műve kétségtelenül ilyen. A Légy enyém, mint régen 200-adik előadása felé halad, minden egyes száma igazi sláger már, amelyet szelvényben-hosszú dalolnak, fűtyölnek, játszanak. Erdélyi Mihály eddigi legnagyobb sikereit, a Sárgapitykés közlegényt, Csavargó lányt, Zsindelyezik a kaszánya tetejét is messze túlhaladta a Légy enyém, mint régen.

A Légy enyém, mint régen, az idei évad nagy sláger-operettje. Ehhez méltó nagyszabású, jókedvű, áldozatkész előadásban mutatja be a Thália is. Az operett-együttes legjobb erői sorakoznak fel a jobbnál-jobb szerepekben, a darab kiállítása mindenben méltó ehhez a slágerhez, amely az utolsó tíz év legnagyobb sikere.

A THALIA ELŐADÁSAINAK MŰSORA:

November 16-án, szerdán este 9 órakerend: **Légy enyém mint régen.** (Erdélyi Mihály óriási sikerű, legújabb operettje. Közel 200 előadás. Ragyogó, új kiállításban. Rendező: Gróf László. Vezényel: Ste-

Havazik Predealon. Predealból jelentik: Bőszegesen havazik Predeal vidékén. A hőmérték elérte a félméteres magasságot.

Rabolni akart és saját fiát gyilkolta meg egy falusi gazda. Bucurestiből jelentik: A csikmegeyel Lisznyó községben borzalmas tragédia történt. — Jovan Béla lisznyói lakos huszonöt évvel ezelőtt indult el világot járni és most meggazdagodva tért vissza falujába. Beállított szülei házába, de ott nem ismerték fel és ő sem mondta meg, hogy kicsoda. Elbeszélte azonban, hogy sok pénze van és szállást kért. Apjában felébredt a pénzszerzés ördöge és amikor a fiu fáradtan befeküdt, az öreg ember elküldte a feleségét a kocsnába, ő pedig három fejszeapással szétzúzta a „gazdag idegen” fejét. Amikor az asszony visszatért, a vendégnél lévő iratokból megtudták, hogy a áldozat az ő fiuk. Az anya kétségbeesésben egy kutba ugrott, a gyilkos pedig megőrült.

NEM TÉRT MÉG MAGÁHOZ PAPANA KAPITÁNY. Bucurestiből jelentik: A sinaiai hegyekben szerencsétlenül járt, elbolyongott Papaná kapitány állapota továbbra is súlyos. Hőmérséklete a legutóbbi jelentések szerint 39,7 volt, érverése percenként 120. Papaná még nem tért magához és így nem lehetett még megállapítani, hogyan tévedt el a hegyekben. A kapitányt úgy találták meg, hogy feje gyászfátyolba volt burkolva. Az újabb jelentések szerint az orvosok úgy vélik, hogy nagy adag altatószert vett be. A légügyi minisztérium államtitkára több ízben érdeklődött a beteg állapota iránt.

November

12

Szombat

NYOMDÁSZ BÁL A KATOLIKUS KÖRBE

Egymillió dollárt örökölték a barátságos mozi-jegyszedők. Newyorkból jelentik: William S. Reilly, a newyorki Roxy filmszínház jegyszedője, szánalomból mindig előnyös helyhez jutatta a színház egyik törzsvendégét, egy szegényes öltözötű öreg hölgyet. A kopottas ruhájú vendég később a Rádió City mozi látogatója lett, ahol Knistern Róza jegyszedőnő ugyancsak kedvező elbánásban részesítette. Nemrég meghalt az agg mozirajongó, akiről kiderült, hogy Edna Elliot nevű dúsgazdag nő. Végrendeletében egymillió dollárt hagyott a két barátságos jegyszedőre „szépen hálája jeléül”.

Temetés. Ardelean Petru 68 éves korában Körösszeg községben meghalt. Temetése november 10-én délután 2 órakerend lesz a körösszegi temetőben. (Caritas.)

fanidesz József. Koncertmester: Schreiber Alajos. Főszereplők: Krémer Manci, Sándor Stefi, Rajnai Elli, Benes Ilona, Báza Eva, Faludi Márta, Czoppán Flóri, Miklóssy Margit, Faluvégi Gizella, Jenői János, Csóka József, Fülöp Sándor, Deésy Jenő, Réthely Ödön, Csengeri Aladár, stb.)

Csütörtök délután 5 órakerend: **Egyetlen újszákára.** (Szánthó Mihály és Losonczy Dezső operettje, Krémer Manci fellépésével, olcsó helyárrakkal.)
Csütörtök este 9 órakerend: **Légy enyém mint régen.**

Péntek este 9 órakerend: **Légy enyém mint régen**
Szombat délután 5 órakerend: **Légy enyém mint régen.**

Szombat este 9 órakerend: **Légy enyém mint régen.**

Vasárnap délután 3 órakerend: **Julia.** (49-edszer. Olcsó helyárrakkal.)

Vasárnap délután 6 órakerend: **Légy enyém mint régen.**

Vasárnap este 9 órakerend: **Légy enyém mint régen.**

Hétfőn este 9 órakerend: **Légy enyém mint régen** (Bucsuelőadás.)

— A jegyeket minden előadásra már szombattól délelőtt 11 órától kezdve árusítják a pénztár, a rendező pénztári órákon.

FABRICA DE BERE DREHER-HAGGENMACHER ORADEA S. A.

INVITARE

la adunarea generală ordinară a XXV-a a fabricii de bere Dreher-Haggenmacher Oradea, soc. an. care se va ține la 22. Noemvrie 1938, ora 12 a. m. in biroul central al fabriciei in Selesu.

Ordinea de zi:

1. Raportul consiliului de administrație și cenzori.
2. Prezentarea bilanțului și contului de profit și pierdere pe anul 1937—38, a stabili și a aduce hotărâre privitor la decontarea profitului.
3. Deciderea în privința scutirii de sub răspundere a consiliului de administrație și cenzori.
4. Stabilirea onorarului cenzorilor pe anul 1938—39.
5. Expirându-se mandatele Consiliului de Administrație și celui de Cenzori, alegerea membrilor noi a Consiliului de Administrație și de Cenzori.

Cont de bilanț la 31. August 1938.

Activ: Intravilan de fabrica 132.250.— lei, Clădiri și instalațiuni de fabrica 31.389.027.— lei, Butoaie 3.916.093.— lei, Sticle, lăzi și aparate 908.999.— lei, Trăsuri 170.045.— lei, Numerar și depuneri 1.516.102.— lei, Stoc de mărfuri și Materiale brute 6.874.414.— lei, Debitori și disponibil la băncii 35.301.734.— lei, Efecte 485.855.— lei, Poziții transitorii 87.764.— lei, Transportul pierderei din anul trecut 491.405.— lei, Total 81.273.688.— lei.

Passiv: Capital social 40.000.000.— lei, Fond de rezervă pt. amortizare 6.700.000.— lei, Fond de rezervă pt. creanțe dubioase 500.000.— lei, Creditorii 32.798.621.— lei, Poziții transitorii 703.718.— lei, Profit net 571.349.— lei, Total 81.273.688.— lei.

Cont de profit și pierdere la 31. August 1938.
Pierdere: Cheltuieli generale 35.256.151.— lei, La fond de rezervă pt. creanțe dubioase 500.000.— lei, La fond de rezervă pt. amortizare 2.600.000.— lei, Transportul pierderei din anul trecut 491.405.— lei, Profit net 571.349.— lei, Total 39.418.905.— lei.

Profit: Cont de bere 38.927.500.— lei, Transportul pierderei din anul trecut 491.405.— lei, Total 39.418.905.— lei.

DIRECȚIUNEA.

**DREHER-HAGGENMACHER ORADEA
SÖRGYÁR R. T.**

MEGHIVO

a Dreher-Haggenmacher oradeai sörgyár r. t. november hó 22-én déli 12 órakerend a gyár központi irodájában Selesuon megtartandó

XXV-ik évi rendes közgyűlésére.

Napirend:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése.
2. Az 1937—38. évi mérleg és veszteség-nyereség számla bemutatása, megállapítása és határozathozatal a nyereség elszámolása tárgyában.
3. Határozathozatal az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak adandó felmentvény tárgyában.
4. A felügyelő-bizottság tiszteletdíjának megállapítása az 1938—39. évre.
5. Az igazgatósági és felügyelő bizottsági tagok megbízatása lejárván, az új igazgatóság és felügyelő-bizottság megválasztása.

Mérleg-számla 1938. augusztus 31-én:

Vagyon: Gyári telek 132.250.— lei, Gyári épületek és berendezések 31.389.027.— lei, Hordók 3.916.093.— lei, Üvegek, ládák és apparátok 908.999.— lei, Fogatok 170.045.— lei, Pénztári készletek és letétek 1.516.102.— lei, Árukészletek és nyersanyagok 6.874.414.— lei, Adósk és bankkövetelések 35.301.734.— lei, Értékpapírok 485.855.— lei, Átmeneti számla 87.764.— lei, Veszteség áthozat mult évről 491.405.— lei, Összesen 81.273.688.— lei.

Teher: Részvénytőke 40.000.000.— lei, Értékcsökkenési tartalékalap 6.700.000.— lei, Dubios tartalékalap 500.000.— lei, Hitelezők 32.798.621.— lei, Átmeneti számla 703.718.— lei, Folyó évi nyereség 571.349.— lei, Összesen 81.273.688.— lei.

Veszteség és nyereség számla 1938. augusztus 31-én. Veszteség: Általános költségek 35.256.151.— lei, Értékcsökkenési tartalékalapra 2.600.000.— lei, Dubios tartalékalapra 500.000.— lei, Veszteség áthozat mult évről 491.405.— lei, Folyó évi nyereség 571.349.— lei, Összesen 39.418.905.— lei.

Nyereség: Sör számla 38.927.500.— lei, Veszteség áthozat a mult évről 491.405.— lei, Összesen 39.418.905.— lei.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Mozgósínházak műsora:

APOLLÓ: **ÉLJEN AZ ÖNÁLLÓSÁG.** Irene Lunne és Douglas Fairbanks jun.

CORSÓ: **„A MÉREG”.** Főszerepben: Charles Boyer.

DORIAN: **„ROBIN HOOD”.** Errol Flynn és Olivia de Havilland főszereplőkkel

Egyetemi hallgatók az amerikai nagyáruházak pultjainál

Érdekes tudósítás az amerikai nagyáruházak belső életéről

New York, november hó.

Az európai közönség már kezd hozzászokni ahhoz, hogy szükségleteit áruházakban szerezze be. Amerikában már évtizedek óta áruházakban vásárol a közönség. S bár áruház és áruház között méretben van a legtöbb különbség, az európai s főleg az erdélyi közönséget méltán érdekelheti, milyen az amerikai áruházak belső élete, forgalma? Erről alábbi érdekes cikkünk ad képet:

Itt is természetesen árumínőségek szerint vannak olcsó, közép és drága bevásárlási források az áruházakban. A belső berendezésekről nem írok, mert azt mindenki ismeri részben a mi áruházainkból, részben Európa nagyvárosaiban lévő áruházakból (liftek tömege, mozgólépcsők egészen fel a 18-20 emeletig, központosított bevásárlási lehetőség, nyáron hűtött levegő, szenzációs étközök stb.). Mindegyikben hihetetlen árumennyiség van felhalmozva, a legolcsóbbtól a legdrágáig. Reggel 8-tól délután 6-ig van nyitva, de kétszer egy héten előre hirdetett napokon 9-10-ig este, hogy a munkájukból későbbben szabadulók is bevásárolhassanak.

Amerikában teljes mértékben szemelődött tartják azt a felfogást, hogy: "Hirdetés az üzlet lelke"

Az első, amit meg kell említenem, a hirdetésük. Szívből kívánám bármelyik erdélyi áruházak azt az évi forgalmat, amit itt egy-egy nagy áruház egy évben hirdetésre költ. Vannak a nagyok közül olyanok, amelyek kivétel nélkül minden nap 20-30 lapba adnak le hirdetéseket és természetesen minden nap mást hirdetnek. Üzleti érdekből sehol nem változtatják úgy a divatot, mint itt és sehol nem követik oly hűségesen a divatváltoztatást, mint itt. Az állandó divatváltoztatás következtében minden szezon végén potom áron árusítják ki a készleteket. Májustól júniusig egységesen minden férfiszalmakalap ára 2,85 dollárnál kezdődött. Július 15-től fokozatosan lementek az árakkal és augusztus 15-től kezdve mindenhol ugyanazt a kalapot 98 centért árulták. Jelentékeny rétege a vásárlóknak a következő nyári szükségletet mindig a szeptember-októberi „sale”-eken fedezi évről-évre, azok, akik nem törődnek a divattal és ezeken a kiárusításokon az áruházak „Beseament”-jében (alagsor) életveszélyes a tolongás. Nőikalapokat 30-35. nőruhákat 50-70, 2,20 dolláros féntingeket 70-80 centért árusítanak, de megszabadulnak a raktártól és jöhet megfelelő drága áron az új divat.

Ez azonban nemcsak ruházatkodási cikkekben, hanem berendezési tárgyakon, rádióban és főleg autóban is megnyilvánul, amely utóbbiról külön fogok beszámolni. Arról már beszámoltam, hogy a normális bevásárlásoknál („sale”-nél soha) milyen hihetetlen hitellehetőségek állnak a vevők rendelkezésére.

Érdekes az, hogy

a nagy áruházak kivétel nélkül egyetemi végzettségű, vagy legalább egyetemi hallgató férfiakat és nőket alkalmaznak árusítóként.

A kisebbek is megkivánnak legalább középiskolai végzettséget. Megállapították, ami könnyen érthető, hogy ezek általános magasabb képzettségűeknél fogva sokkal eredményesebben dolgoznak. Tessék ezt minden üzletnél nálunk fokozatosan bevezetni és jelentékeny elhelyezkedési lehetőség adódik így a végzett fiatalok számára.

Igaz, hogy ezeknek „emberi” standard életet biztosító megélhetési lehetőségük van ezen elfoglaltságuk mellett, ami viszont régen megállapított gazdasági circulus vitiosus, hogy a nagyobb alkalmazotti jövedelmek fokozottab vásárlási lehetőségeket teremtenek, a nagyobb fogyasztás viszont nagyobb kereseti lehetőségeket úgy a munkaadónak, mint az alkalmazottnak.

Az áruházi személyzetről megemlékezve, ki kell emelni azt is, hogy sehol a világon nem látni olyan gyönyörű típusú, szép, finom, kecses lányokat, mint az amerikai áruházakban. Ezt a

kétségtelenül tanult, intelligens elemet is hónapokon keresztül képezik a legügyesebb eladók, míg a pult mögé kerülhetnek.

Lakóházat teljes berendezéssel szállít a nagyáruház

Egyik amerikai bensülött barátomat látogatam meg egyik este. Felesége azzal fogadott.

Amerikai nagyáruházak palotái

hogy ura, aki különben neves építészmérnök) a „lexikont” olvassa. Bemenne hozzá, meglepetésére egy lexikonalakú árjegyzékkönyv volt a kezében. Itt találkoztam a „Szirszibak”-kal először. Alaposabban foglalkozva ennek jelentésé-

gével, megállapítottam, hogy a farmerek és középpolgárok legfontosabb olvasmánya ezen áruház kétszer lexikon- és kétszer évente kisebb alakban megjelenő árjegyzéke.

A mostani őszi nagy árjegyzék („Fall Catalogue”) 1240 oldalon, 47.000 cikkel, árat és 8000 illusztrációt tartalmaz.

Jellemzésül csak egyet említek meg. Ez a barátom tervezett és épített saját maga részére egy szép háromszobás, fürdőszobás „bungalow”-t a tengerparton. Megtervezte az egészet, azután kiírta a Szirszibak-lexikonból az összes cikke számait, pontos méretekkel és egy hétre rá, hogy a rendelést (12 gépirásos oldalt) elküldte ennek az áruháznak, három dupla teherautón, lerakták az építkezési helyen. 70 mérföldre New Yorktól, az összes falakat, alapot, tetőt, ajtókat, ablakokat és minden berendezési tárgyat, az utolsó gombostűig (edény, bútor, ágynemű, lámpák, tűzhelyek, vasalások, srófok, szőgek stb., stb.) a legpontosabb méretek szerint levágva, úgyhogy csak össze kellett állítani a házat. Csodálatos az organizációja ennek az áruháznak, amely naponta saját külön postahivatala útján 5-6000 csomagot küld széjjel.

Az árjegyzékből és csomagforgalmából hozzávetőlegesen kiszámítottam, hogy 10-20 milliárd tőkével kell dolgoznia, hogy ezt a forgalmat le tudja bonyolítani.

Jutalékból élnek a nagyáruházak Amerikában

Mikor ezt az adatot egyik newyorki bankvezérrel közöltem, szemembe nevetett és csodálkozásra kijelentette, hogy még egy töredékével sem rendelkezik ennek az összegnek. Lebonyolítási módja a következő: legnagyobb részben kizárólag jutalékra dolgozik. Árucikkeinek legnagyobb része „bizományi” raktár. Hatalmas, nagy gyárak minden szakmából, főleg azok, amelyek nem fogyasztási központokban fekszenek, minden gyártási terméküket rajta keresztül értékesítik. Így megtakarítják a reklámat, az eladási szervezetet és adminisztrációt, viszont ez a titka olcsó árának is. Fantasztikus mennyiségűt ad el egyes cikkekből és már gyakran előfordult, hogy a hozzá bekapcsolódó iparvállalatnak évente kellett nagyobbítania üzemet, hogy a rendeléseket effektuálhassa, holott azelőtt alig boldogult.

Európában ezt nehéz volna megcsinálni. Ehez az amerikai üzleti ezeilem, gyorsaság és vállalkozó kedv szükséges.

— Mi jutott eszébe, Karácsony apó? Nem gondolja, hogy túl korán látogat meg?

— Nem bizony! Egész évre alkalmaztak az AURORA FIÓKJAI, HOGY MILLIÓKAT OSZTOGASSAK AZ EGÉSZ ORSZÁGBAN

HELYI CÍM:

BANCA UNION: Oradea, Bd Reg. Ferdinand 1

LEGUJABB

Az amerikai választások bevégeződtek

Roosevelt elnök pártja megtartotta tulnyomó többségét

Newyorkból jelentik: A választások minden nagyobb rendezvény nélkül folytak le. Eddig csak a Kentucky állambeli Harlanból érkezett zavargások híre. Itt négy embert megöltek. 1933. évben szintén voltak itt zavargások és abban az időben husz ember esett a politikai szenvedélyek áldozatául. Lehman újra megválasztották Newyork kormányzójává.

Legújabb jelentés szerint a választások a nemzeti köztársasági párt számára némi térhódítást hozott, de nem rendítette meg Roosevelt helyzetét. A köztársasági párt eddig ugyan nyolc új mandátumot szerzett a képviselőházban, de a demokraták megtartották fölényes többségüket a törvényhozás mindkét házában. Az eredmények európai időszámítás szerint szerdán reggel 8 órakor a következők voltak:

A demokraták 138 képviselőházi és 56 szenátusi mandátumot szereztek, a köztársasági párt

44 képviselőházi és 14 szenátusi mandátumot kapott.

A képviselőházi választásokon csak ez a két párt indult, míg a szenátusi választásokra több alkalmi párt is állított jelöltet és ezek összesen négy mandátumot szereztek.

Roosevelt rendkívül megelégedett az eredménnyel.

Érdekes, hogy a Sing-Sing fegyház rabjainak megengedték, hogy egész éjszaka hallgassák a választásról beolvasott rádió-jelentéseket. Noha a fegyencek nagy örömmel vették tudomásul, hogy Lehmannal szemben Dewey, a bünszövegeteket tüzzel-vassal üldöző államügyész elbukott, Lehmann megválasztásának sem örültek túlságosan, mert még sohaem gyakorolta kormányzói megkegyelmezési jogát az elítéltek javára.

Londonban cseh emigrációs központ alakult Benes volt elnök vezetésével

Chvalkovszky külügyminiszter ellenintézkedésekre k. ül. — Osusky párizsi cseh követ szigorú vizsgálatot kíván a cseh diplomáciai szolgálat valamennyi vezetője ellen. — Rehabilitálják Gayda tábornokot

Prágából jelentik: A cseh külügyminisztériumhoz közelálló Praski Vecser nagy betűkkel jelenti, hogy Benes volt köztársasági elnök új cseh emigrációs központot szervez Londonban és veszedelmes aknamunkát készít elő az új Csehszlovákia ellen.

Az új londoni emigrációs központ állandóan utasításokkal látja el mindazokat, a magasrangú főtisztviselőket, akik a közigazgatásban, a közoktatásban, vagy a külügyi szolgálatban a rendszer-változás után is megtartották tisztségüket. A lap rendkívül élénk támadja ezeket a főtisztviselőket, akik „azonosítják magukat Csehszlovákia nemzeti katasztrófájának előidézőivel” és megemlíti, hogy a prágai külügyminisztérium volt sajtófőnöke, Hajek, aki Benes egyik leghízelmasabb embere, közvetlenül Benes bukása előtt többéves szerződésekként egész csomót emberét helyezte el cseh lapoknál, a rádióknál, sőt a hivatalos cseh sajtóirodánál is. Csupa szélsőbaloldali publicistáról van szó. Hajeket ugyan sajtófőnöki tisztségétől való felmentése után Kínába helyezték, emberei azonban itt maradtak. Jan Masaryk volt londoni követet sem küldték nyugdíjba, mint eleinte hírtelt, hanem osztályfőnökké nevezték ki.

A Praski Vecser cikkének utolsó mondata azt követeli, hogy távolítsák el a közéletből a megbukott Benes-rendszer valamennyi emberét.

Osusky párizsi cseh követ Chvalkovszky külügyminiszter utasítására Prágába érkezett, hogy számot adjon az utóbbi hetekben folytatott diplomáciai tevékenységéről. A lapok értesülése szerint Osusky a legerélyesebben tiltakozik az ellen a beállítás ellen, mintha neki is közvetlen része lett volna Csehszlovákia nemzetközi pozíciójának összeomlásában, mert ő kellő időben figyelmeztette a prágai kormányt, a francia politikában beállott hangulatváltozásra s nem az ő hibája, hogy Prágában nem vonták le a megfelelő következtetéseket. Osusky azt követeli, hogy indítsanak szigorú vizsgálatot a cseh diplomáciai szolgálat valamennyi vezetője ellen s állítsák őket pártatlan fegyelmi bíróság elé, amely azután majd kideríti, hogy kiket terhel felelősség az elmúlt évek elhibázott külpolitikájáért.

A jobboldalinak mondott új cseh politikával kapcsolatosan prágai beavatott körökben az a hír terjedt el, hogy rehabilitálni fogják Gayda tábornokot, a cseh fasiszta vezérét, akit annak

idején pucstervek miatt fosztottak meg rangjától. Gayda tábornoki rangját tulajdonképpen a szibériai cseh légióban kapta, majd a monarchia összeomlása után a rendes cseh hadseregbe lépett át és itt is megkapta a tábornoki rangot, sőt vezérkari főnöke lett a cseh haderőnek. Amióta azután kilépett a hadseregből, „a cseh légiók tábornoka” címet viselte.

SZLOVÁK HIVATALOS KIMUTATÁS A MAGYARORSZÁGNAK VISSZAADOTT TERÜLET ÉS LAKOSSÁGSZÁM FELŐL

Pozsonyból jelentik: Szlovák hivatalos kimutatás szerint Szlovákia területéből 10 ezer 420 négyzetkilométer, 859 ezer 880 lakossal jutott vissza magyar fennhatóság alá, míg Kárpátalja 1580 négyzetkilométer területet és 181 ezer 000 lakost ad vissza Magyarországnak. Szlovákiából összesen 780 község került vissza Magyarországra.

Daróczy Kis Lajos hírlapirót egy hónapi fogházra ítélte a katonai törvényszék

Kolozsvár. Saját tud. Szerdán délelőtt tárgyalta a hadbírósg Daróczy-Kiss Lajos nagyváradi hírlapíró ügyét. Daróczy ellen még 1933-ban a nagyváradi ügyészség emelt vádat azon a címen, hogy az 1933. december 12-én tartott országos választási propaganda körúton Ant közölgében izgatott hangú beszédet mondott. Daróczy-Kiss Lajos ugyanis Bagossi Sándor képviselő-jelölt kíséretében, mint a Magyar Párt kiküldöttje vett részt az anti gyűlésen és beszédében az akkor uralkon lévő liberális párt működését bírálta. Az ügyet többszöri tárgyalás után a nagyváradi törvényszék az ostromállapotú intézkedések értelmében a katonai törvényszékhez tette át, amely szerda délelőtti ülésén tartotta meg az ügy főtárgyalását. Daróczy a tárgyaláson védőjének dr. Bartha Ignácnak kíséretében jelent meg és az elnök kérdéseire kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek mert izgatni nem akart, csupán a liberális párt politikai rendszerének hibáira mutatott rá. A katonai törvényszék több tanu kihallgatása után hirdette ki ítéletét, amelyben Daróczy egy hónapi elzárásra, 3 ezer lej pénzbírságra és 2 ezer lej perköltség megfizetésére ítélte. Daróczy-Kiss Lajost az ítélet kihirdetése után azonnal letartóztatták és a kolozsvári katonai fogházba szállították, ahol azonnal megkezdte büntetésének kitöltését.

A párizsi merénylet tettese a vizsgálóbíró előtt

A sajtó „bizonyos köröket” sejtet a merénylet hátterében

Párizsból jelentik: A vizsgálóbíró kedden este első ízben hallgatta ki Grünspannt, Rath német nagykövetségi titkár merénylőjét. A kihallgatáson jelen volt a merénylő egyik ügyvédje is. A merénylő védelmére egyébként két ügyvéd is jelentkezett. Grünspann a vizsgálóbíró előtt teljesen azonos vallomást tett, mint a rendőrségen.

A „Liberté” is annak a feltévesnek ad kifejezést, hogy a merénylet hátterében bizonyos körök állnak. A lap a lengyel nagykövetség kijelentésére utalva, megállapítja, hogy a merénylő lengyel utlevele nyilván hamisítvány volt.

A „Journal” behatóan foglalkozik a merénylet ügyével és annak a feltévesnek ad kifejezést, hogy a merénylő csak végrehajtója volt bizonyos körök tervének. A lap szerint a vizsgálatot ebbe az irányba is kiterjesztik. Megjegyzi a lap, hogy valóban nehezen tételezhető fel a merénylőről, hogy saját kezdeményezésére cselekedett volna. Az a levél, amelyet a merénylő a szüleitől kapott, nem lehet kielégítő magyarázat. Azonkívül az a három ezer frankos pénzküldemény, amelyet állítólag a merénylő szülei küldtek, ellentmond annak az állításnak, hogy Grünspann szülei súlyos anyagi helyzetben lettek volna.

LEFEGYVEREZTÉK A BERLINI ZSIDÓKAT

Berlinből jelentik: A párizsi nagykövetségen elkövetett merénylettel kapcsolatban a német lapok megnyugtatták a berlini lakosságot, hogy Berlin rendőrfőnökének parancsára az utóbbi hetekben mindenütt keresztülvitték a berlini zsidók lefegyverzését. A lefegyverzés során a berlini zsidó lakosoktól összesen 2569 szuró fegyvert, 1702 lőfegyvert és 20 ezer töltényt koboztak el.

Pályázati hirdetmény

A Szent Vincés Irgalmas Nővérek pályázatot hirdetnek egy alorvosi állásra. Pályázhatnak keresztény orvosok, akik megfelelő szakképzettséggel és a betegek kezelésében kellő gyakorlattal rendelkeznek. Javadalmazás megegyezés szerint. Pályázatok küldendő: Szent Vincés Irgalmas Nővérek Főnöknője, Mercurea-Ciuc. Sanatorium.

Arcéhicredetések

Lakás	Adás-vétel
szavanként 3 lei	szavanként 3 lei
Kiadó	Kiseb
udvari lakás. 2 szoba. Közömb, konyha, kamara, november 1-től Nagyvárad, Str. Bratianu 61. szam.	Zefir káinyhat megvételre keresek. Nagyvárad, Str. A. Treb. Laurian 18. szam.
2 szobás	Egy
komfortos lakás november 1-re kiadó. — Nagyvárad, Str. Ingusta No 26.	fűszerüzlet berendezés eladó. Nagyvárad, Str. Nicolae Zsiga 50. sz.
2 szobás	Eladó
előszobás lakás azonnal kiadó. Nagyvárad, Str. Barrierj 5. szam. Pogány-telep.	Zeiss Teosar 9x12 fényképezőgép. Nagyvárad, Str. Nicolae Zsiga 7. sz.
Különbejárato	2 darab
butorozott szoba, esetleg ellátással is azonnal kiadó. Nagyvárad, Pasteur-utca 13. szam.	vaskályha eladó. Nagyvárad, Str. Pasteur 37.
Kiadó	Fekete
kétszobás utcai lakás mellékhelyiségekkel. — Vajna, Nagyvárad, Str. General Holban No. 22.	férfi télikabát teljesen hibátlan állapotban, eladó. Nagyvárad, Str. A. Muresanu 5. utcai lakás.
Ujjonnan	Allást keres
festett 2 szobás, egésznapos udvari lakás azonnal kiadó. Nagyvárad, Str. Axente Sever 13. szam.	szavanként 1 lei
	Megbízható
	bejáró főzőnő ajánlkozik uri házhoz. Érdeklődni: Nagyvárad, Pável-utca 24., udvarban jobbra, második ajtó.